

GEORG. CASP. KIRCHMAIERI,

ELOQVENTIAE IN ACAD. WITTEBERGENSI
PROF. PVBL. ORDINARI, I,

DISPVTATIONES ZOOLOGICAE
DE

BASILISCO,

VNICORNV,

PHOENICE, BEHEMOTH

& LEVIATHAN, DRACONE

AC ARANEA,

AD ILLVSTRANDVM VARIA SCRIPTVRAE SACRAE LOCA.

Von dem

Basilisken, Einhorn, Phönix, Behemoth,
Leviathan, Drachen und der Spinne.

IENAE, APVD IO. FRIDERICVM RITTERVM,

A. O. R. M DCC XXXVI.

Digitized by Google

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

DISPUTATIO II.
DE
VNICORN V,

RESPONDENTE
IO. FRIDERICO HVBRIGK,
BERNSTADIENSI - SILESIO.

PRODROMVS.

PARADISIACAS inter amœnitates, non omnino postrema fuerat, animantium, qua grandiorum, quam minorum, Homini primævo, ad nutum famulantium, jucundissimus aspectus. Vidisses ibi, dicto ocius apparuisse Leones generosissimos, Elephantes vastissimos fortissimosque cum Rhinocerotes, tum Monocerotes, jugumque ab humana manu imponi sibi passos. Sed & animalia alia, quorum dotes innumera, pulchritudo ineffabilis, ad mandatum gloriosi Conditoris, approperasse, nominaque naturis suis convenientia reportasse, animadvertisses. Prima hæc animalium brutorum Synodus. Altera luctuosa quodammodo, sed & ipsa summe admirabilis. Posteaquam enim severissimas exardesceret in iras, Numen justissimum, propter intolerabilia mortalium flagitia, ultricibusque aquis, scelera eluituris, deperdere facinorosos decrevisset, procuratore Iehova, multa animalium

C 3

(pisci-

(piscibus enim hauderat opus) convocabantur paria, inque arcam nuperrime exstructam, ut in eadem facta recta essent, recipiebantur. Quo tum sodes animo fuisti, cum inter animalium, omnis generis cohortes, hospitareris, Noache? cum intus foetor opplesset nares, extus cadaverosa fluitaret hominum belluarumque strages, fluctusque decumani mortem minarentur praesentissimam. Non, credo, tripudiabare, sed perdius ac perniox Numini alligabas vota. Hoc confisus, non securus tantummodo, sed plene planeque tutus esse poteras. DEVS te consolatus est, DEVS auxiliatus tibi, DEVS tibi tuisque affatim patrociniatus. Dic age, utrum non sit nefas statuere, unicum speciem tum periisse & interiisse? Tanto, tantas tum, pro omnibus gerente curas, Domino. Sed ut nulla tam formosa facies est quam non afflarit, spurco ore anus; & tam sanctum nihil, quod non violent audaces. Sermo, toto prope modum frequentatus orbe est, *Vnicornu diluvio periisse omnino*, nullumque de Monocero tum specie superesse amplius Individuum. Vindicabimus injuriam, & dignum ollæ procurabimus, adjuvatore DEO, operculum.

no. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

CAP. I.
DE
NOTATIONE NOMINIS ET VARIA
ACCEPTIONE.

ELENCHVS.

§. I. Monacerotis notatio & formatio.

§. II. *Vnicornu* dicitur pars Crucis Christi.

§. III. Sumitur pro minerali.

§. IV. Continuat^r *εὐλοσημίας* evolutio.

§. V. Dantur *unicornes* pisces.

§. VI. Lusitani viderunt aves *unicornes*.

§. VII.

§. VII. *Monocerotis Vespera*, quibus Cleopatra usa est. Castigatur **CARDANVS.**

§. VIII. *Scarabæos unicolor*, inter Salernum & Neapolin vidio **BARTHOLINVS.**

§. IX. *Afinus unicornis Indicus.*

§. X. *Equus Unicornis Saxonie Elect. Divo IO. GEORG. I. donatus. Similes visi sepe sunt ab aliis.*

§. XI. *Inveniuntur Boves Vaccæque*

unicornes. Huc referuntur Barusæ Bisontes.

§. XII. *Mirabile animal Oryx explicatur.*

§. XIII. *Rhinoceros exitialis Elephantis hostis exponitur.*

§. XIV. *Non confundendus Rhinoceros, cum Monocero. CARDANVS accusatur. Defenditur. Laus SCALIGERI.*

§. XV. *Unicornu substantivo & nar' ἐξοχὴν h. l. investigatur. Ejus Synonyma.*

§. I.

MONOCEROS, vox origine græca est. Ex *μόνος* enim & *κέρας*, ortum nomen *Μονοκέρας*. (*ἄσπονδος*) Attico pronunciandi more, proparoxytonum. Latinis eodem præfuso sensu, Unicornu, quod unico duntaxat instructum cornu fiet, audit. Aliis Unicornus, utpote **BARTHOLOMÆO ANGLICO, NICOLAO PEROTTI & EVSEBIO NFEREMBERGIO** dicitur. **NESTOR NOVARIENSIS** sub *vor. unic. p. 202.* Unicornium quoque declinari posse ait. Tantundem fere de Monocero refert **FRANCISC. IO. de IANVA**, dum Monocerus, Monoceri, formari posse, probat. Sed hæc Philologorum demandanda Scholis. Nostrum est *πολυσημίαν* vocis evolvere solcite: in qua tanto quidem prolixiori desudandumi cura est, quanto majori nobis futuro emolumento esse potest, ab Æquivocationum Labyrinthis expedita veritas. Ego enim sic statuo, plerasque illas, & tantum non immanes cum obscuritates, tum etiam fabulas de Monocero, non nisi ex supina vocum confusione propullulasse.

§. II.

§. II. Vniversalissime loquendo, Vnicornu dicitur, tam de rebus *artificialibus*, quam *naturalibus*. Ad primam classem *spectat*, quando *media stipitis pars*, in *Cruce Christi*, Vnicornu, testibus IRENÆO, IVSTINO & TERTULLIANO appellata fuit. Occasionem TERTULLIANO præbuit locus *Deut. XXXIII. 17.* Verba ejus sunt *ex cap. XI. Lib. contra Iud. Christus*, inquit, *in illo significabatur, taurus; ob utramque dispositionem, alius ferus, ut iudex, alius mansuetus, ut Salvator, cujus Cornua essent crucis extrema &c. Vnicornu autem media stipitis palus.* Quæ tamen TERTULLIANI verba, non exiguam Criticis peperere curiositatem. Expresfit vero luculenter sensum præter D. GEORG. CALIXT. in *not. ad Lips. de Cruce*, DN. DILHERRVS in *Animadvers. ad Crucifixionem*. Vnicornu enim ideo Crux illa dicebatur, *partim* quod in curvum emineat & acutum: *partim* quod sine pari, in medio stipitis, velut in media animalis fronte existet. Vid. MAGNVS MAGNI BARTHOLINI *Filius cap. 23. q. 149. & seqq. de Vnicornu.*

§. III. In ordine vero *naturalium*, accipitur vel pro *minerali*, vel *animali*. Scilicet in *Bohemia, Thuringia, Moravia* & quibusdam *Misniæ* locis, lapides e mineris aliis effodiuntur, insignem contra *Epilepsiam*, *luem illam*, *epidemiã*, *febres malignas*, aliosque deterioris notæ morbos, virtutem obtinentes. Audiendus *Germaniæ Æsculapius SENNERTVS* est: *Scient. Nat. lib. IV. c. 4. p. 423. inter lapides porosos primo loco merito explicandus ille, qui vulgo pro Monocerotis Cornu habetur; alii, Cornu fossile, appellant. In Thuringia enim, ut & Bohemia, & aliis locis, inveniuntur talia Cornua: immo non solum Cornua sed & alia ossa: quæ ad vulnera & ossa fracta conglutinanda ulceraque sananda, utilia esse prædicantur. In-*
 primis

primis autem, Cornua ista, non parum in Epilepsia, febribus malignis, peste, alvi torminibus in infantibus, aliisque morbis sanandis, habere usum, experientia docuit. Unde etiam vulgo pro Cornu Monocerotis venditantur. Verum a genuino Monocerotis Cornu facile discerni possunt. Hinc fabulæ occasio est data, totam Monocerotum speciem, in diluvio interiisse, cum subinde Cornua aquarum illuvie in terram depressa, & diu hætenus sepulta, in multis redinveniantur locis. Sed de commento hoc agemus infra.

§. IV. Nunc perspicue & methodice est ostendendum, (prius enim non eluctabimur ad exoptatum veritatis portum, quam ubi ambiguitatum præternavigaverimus Mæandros) quot modis inter animalium cohortes, vocabulum Monocerotis acceptetur. Dantur nimirum inter & naturalia, & volatilia, & reptilia, & insecta, & gressilia, quæ Vnicornu denominationem sortiuntur.

§. V. Natatilia quod concernit, adduxerunt secum Batavi ex India Orientali reduces Anno 1601. bestiam maritimam, ingenti insignitam Cornu, ejus iconem nobis doctissimus Vir, CLVSIVS lib. 2. exot. c. 27. reliquit. Hippotami genus quoddam fuisse, adfirmant alij, alij aliter sentiunt. Quicquid sit, res certa est. Anno 1576. MARTINVS FORBISSERVS in Oceano Septentrionali, inter ingentes glaciei montes, Vnicornem piscem, cornu, duabus fere ulnis, e naso protuberante, offendit, CASP. ab ENS lib. II. hist. Ind. Occid. c. 26. OLAVS M. I. XXI. c. 10. inquit: Monoceros est monstrum (mallem abstinuisset injuriosa hac, in naturam, voce, OLAVS) marinum, habens in fronte, Cornu maximum, quo naves obvias penetrare possit, ac destruere & hominum muli-

D

tudi-

audinem perdere; sed in hoc, pietas divini Numinis, navigantibus providit, cum ferox sit hac bellua, tarditas sua, quam habet maximam, provisâ timentibus ejus accessum, fugam concedit. Hujus etiam piscis meminit in Monocerote ALBERTVS M. RONDELETIVS, aliique, qui de piscibus copiose scripserunt. Conf. etiam Clariss. OLEAR. l. III. *Itiner. Pers. c. 4. fol. 175.*

§. VI. Ex *Volatilium* ordine, adduxit Vnicornu ELIANVS lib. XVII. *bist. animal. c. 10.* Similiter in *Æthiopia*, Vnicornes reperiri aves, DINON, (Scriptor Historiæ Persicæ, ut ex CORNEL. NEPOTIS Canone, & potissimum ATHENÆO didicimus,) memorat. *Lusitanis* visa est, enavigato mari rubro, cum Solimanus Eunuchus classem circumduceret, avis unicornis, teste LVDOVICO DE VRRETA, *Monacho Francisc. l. 1. bist. Æthiopic. p. 344.* Mirabile profecto est, quod p. 50. loc. supracit. THOMAS BARTHOLINVS, CASPARI Filius refert: *Basiliscum, unico in fronte Cornu conspicuum, Roma, Gentium natureque Mater, non ita pridem, ea specie tulit, quam mihi pictor (ærea enim lamina expressam in ibidem repræsentat) exhibuit.*

§. VII. Ex *Reptilium* phalange, multa, nec injucunda, si prolixitati studendum foret, adduci ex ALBERTO MAGNO & VLYSSE ALDROVANDO possent. Præ omnibus tamen adducendus IOANNIS VESLINGII, illius, inquam, inter Anatomicos nostræ ætatis, miraculi, locus est, quo apud Circumforaneos Cauri, Monocerotes viperas, teterrimo veneno præditas, aliquoties a se visas fuisse, apud BARTHOLIN. pag. 60. testatur. *Mamelikias* sive Regias nuncupabant Ægyptii, & his ipsis ad ubera applicatis, Cleopatram olim fuisse usam, memorabant. In *Subtilitatum* libb. quen-

quendam, e Solani foliis prodeuntem, viridi & croceo interdistingtum colore, Cornu, in fronte, ultra digiti longitudinem gerentem vermiculum, annotavit **CARDANVS**. Existimo confundi a **CARDANO** os, & id quod analogum est cartilagini. De Cornu quæritur, unde animal denominationem quoque trahit, non de quacunque tenaci, spissaque in cartilaginem, successu temporis abeuntem, materia. Id quod & Caponibus seu castratis gallis accidere, nec novum est, nec mirum. Nec multum hic etiam moramur doctissimi Viri **FABII COLUMNÆ** Erucam Vnicornem, quam *Βενάμωρον* ipse, ex intendendi signo *ββ*, & *παρα τὴν κάμπην*, quæ nocifera eruca forte Latinis dicitur, salutat.

§. VIII. Sunt & insectis sua quædam Vnicornia. *Starabæorum* (non bicorniam istorum, quos Germani, *Schræter* vocant) datur species rarior, & licet minus inter Autores frequentata, Illyricis tamen communissima. Post **OLAVM WORMIVM**, audiendus *αὐτόπτης* **Vir πολυμαθὲς ατ** **BARTHOLINVS** est: *In Campania*, inquit, *Salernum inter & Neapolim*, peregrinantibus nobis occurrit ea facie, qua depinximus. Vnicornem vocavi, præter doctissimorum, *Aldrovandi & Imperati sententiam*, quibus nomine *Rhinocerotis* rectius fortasse venit depictus. Veruntamen his missis, (misso etiam amphibio *Camphor*.) quadrupedia, ut, si forte vocabulorum anæspitia, quæ offendiculo plurimis atque errori fuerunt, offensa explanentur, ducenda ad examen.

§. IX. Tanta hic noviter occurrit varietas, ut non miretur amplius, qui factum, quod in describenda *Monocerotis* natura, nusquam inter se conveniant Autores. Unde multis, fabulæ orta suspicio, plurimis dubia hæsere, & nullis non anxie, circa Vnicornu, cu-

ra. **Datur namque** 1.) *Unicornu africanum, sive Asinus Unicornis Indicus.* Et hoc genus Monocerotis a **PLINIO** cum primis *lib. XI. c. 37. hist. nat.* atque **ARISTOT.** *l. II. c. 1. l. III. c. 2.* decantatissimum est. Et licet pro Chimerâ, asinum Monocerotem solipedem, habeat juratissimus Unicornium hostis, **ANDREAS MARINVS**, quod a nullis, nostro hoc seculo, qui Indos & alias, Veteribus ignotas, adiverunt terras, visus sit ac observatus; frustra tantum est ac accurate responsum ei *p. 118.* & Celeberrimo **BARTHO LINO** fuit.

§. X. Adhæc 2.) (Equus Monocerotes inveniri, extra omnem dubitationis aleam est. Paucissimi præfluxere anni, quando gloriosissimæ memoriæ, Electori Saxoniz, **DIVO IO. GEORG. I.** a quodam, **KRACCHIO**, qui suprema, inter Cæsareanos meruerat stipendia, nec ignotus *Vratislaviensibus* esse potest, equus quidam unicornis, cui annuatim semel deciduum Cornu renascebatur, dono datus est. **DESTRABONIS**, **FEINII** & **SOLINI** testimonis, cum suspecta nonnullis habeantur, (quanquam accusare non sit refutare) nihil hic monebimus. Clarissimus Vir, *Madritensis in Hispania Physiolog. Professor*, **IOANNES EVSEBIUS NIEBERBERGIVS** *lib. VII. hist. nat. Adm. c. 2.* se in aula **PHILIPPICI**, equum quendam cornutum ex India allatum vidisse, ait. In stabulo *Principis Stilianii*, equum vidit, (testante **THOMA BARTHO LINO**) superioribus annis, **EEO ALLATIVS**, magnitudine exilem, sed ferocissimum.

§. XI. Nec 3.) boves non sunt in natura unicornes. **PLINIUM**, qui vollet, adeat *l. VIII. c. 21.* Mihi ejus certe inconstantia, dum nunc solos Asinos Indicos, nunc boves etiam cornutos concedit, arridere nequit.

Nata-

Natalis his tamen locus Æthiopia est, & India. CÆSAR etiam de bell. Gall. in Hercynia silva, boves in media fronte, celsum, & directum quoddam cornu gestantes, reperiri statuit. Sed & Vacca Vnicornes alibi nutriti, certum est. *Auscultandum SCALIGERO Exerc. 206. Sect. 7. hic putamus: in eodem, quem supra memoravimus, Agro, Zeila oppidi, quod est in Æthiopia, vacca sunt colore atro, cum cervinis cornibus. Quas idcirco Cervias appellavimus. Aliis nimirum e fronte media prodit Cornu, pedali majus, curvitate supina &c. Hæc ex relatione LUDOVICI VARTOMANNI, SCALIGER, cui Zeilæ apud Sultanum talismodi sunt visæ vaccæ. Huc non incommode retulerimus Bisontes Vnicornes in Borussia Tauros, quos Germani vulgo die Ubrochsen vocant. Vid. de his ERASMVS STELLA l. I. Antiq. Boruss. a calce. BARTHOLINVS Bisontem illum, inque Borussia frequentem Vnicornem, eundem esse putat, cum illis quos in Hercynia silva oberrare, CÆSAR scripsit.

§ XII. Sed & 4.) non prætereundus ORYX monoceros est. ORYX autem, (ut nomen explicemus) a fodiendo dicitur. Namque vel obrequiem, vel petulantiam, sæpius aprorum instar, eruit terram, non capite, non ore, nec cornu, sed pedibus, ne orientem Solem aut Lunam intueatur, nigriori facie se obruturus. Oryx, cui animantium speciei accenseri debeat, divortia sententiarum videas. PLINIUS lib. XI. c. 37. & COLUMELL. l. I. c. 1. ad Cervorum sortem: alii ad alinum genus referunt. Quicquid sit, est & manet Vnicornis, Oryx. Patria ejus Syria, Palæstina, Getulia Africa: Inter delicatiora haberi eum gula ministeria, ex IUVENALI discimus & MARTIALI IUVENALIS canit:

*Et Scythica volucres & Phœnicopterus ingens,
Et Getulus Oryx.*

MARTIALIS vero *lib. XIII. epigram. 95.*

Matutinarum non ultima preda ferarum

Savus Oryx, constat quod mihi morte canum.

Sistitur patientissimus Oryx, magnitudo ei mediocris, color caprino similis. Ægyptii olim Reges, orientis Solis tempus accurate exploraturi, Oryges conscendere solebant: miro usi horologio. Scio tamen negari a doctissimo SALMASIO, quod ob corporis exilitatem vehere, revehereque sessorem potuerit Oryx. Sed hæc huc non spectant.

§. XIII. Solus, ni fallor, nobis ;.) restat *Rhinoceros*. Vox primo, post, res ipsa, denique confusio ejus cum Monocerote, explicanda. Rhinoceros vero *ραγά τῆς πίνα* sive naso, & *κέρας*, Cornu, quod minacissimum, atque Elephantum etiam ferale, e naribus prominulum gerit, dicitur. Vnde homines nasuti, qui liberalissimi, juxta Physiognomos!, aliorum reprehensores sunt & ad unco omnia suspendere naso solent, Rhinocerotis nasum habere dicuntur MARTIALI, *lib. I. Epigr. 4.*

*Majorès nusquam ronchi, juvenesque senesque
Et pueri nasum Rhinocerotis habent.*

Rhinoceros humilior aliquantum Elephantum, si altitudinem, si longitudinem spectes, par est. Ungulas bifidas habet, buxei coloris tergum, eoque ab impetrabili duritie, duplicato, tanquam perpetuo thorace, utor verbis CAMERARII *c. 25. lib. I. bor. subscisy.* qui & ipse ex PAVLO IOVIO isthæc petit, ex CAMERARIO vero B. FRANZIVS in *hisor. animal. c. 11. p. 110.*) protegitur, armaturque pedali osse, cornu supra nates eminen-

nente, quo ferire atque transfodere, sub ventre, Elephantum, ἀσπρονδεν hostem suum solet. Incredibilem namque natura parens, ex occulta qualitatatum vi antipathiam, inter Elephantum & Rhinocerotem fecit. Anno salutis 1513. delatus unus ad Lusitaniæ Regem, Calendis Maii, quem Rex biennio post spectaculi causa, *Flysispona* cum Elephanto commisit, vicitque Rhinoceros. Atque hoc tam certum, ut non dubitandum amplius. Vid. post PAVLVM IOVIVM, CARDANVS l. X. *Subt. de anim. perfect. fol. m. 328. SCALIG. Exercit. 205. sect. 1. FRANZ. loc. cit. Adde Cl. THOM. BARTHOLIN. de Unicornu, inter addenda ad pag. 147. De Octavio Augusto idem discimus ex SVETONIO cap. 43. Ut proinde frustra sint, qui temere hoc negant. Vidit idem An. 1515. Vlysip. iterum sub Emmanuele Rege, DAMIANVS a GOES, Eques Lusitanus.*

§. XIV. Cavendum autem sedulo, ne cum Monocerote, Rhinoceros confundatur, quod passim commissum ab antiquis fuisse, legas. Ejusdem errati, rem agit SCALIGER CARDANVM *exerc. 205. sect. 1. in-*quiens: *quonam malo-fato, a Grammaticorum ferula, toties subductus, in Philosophorum plagas incidisti? Nequeo tibi, Cardane opitulari, qui Monocerotem sub Rhinocerotis nomine pinxisti: quum dua sint bellæ longe distinctissima. Hæc* SCALIGER, quem tanti nos alioquin veneramus, quanti suum, ille Orbis Domitor, HOMERVM. Nemo enim subtilior facile aut accuratior SCALIGERO, me iudice, philosophus. Sit igitur in benedictione, memoria ejusdem, hic interim non defendam ipsum. Profecto injuriam CARDANO intulit. Contrarium enim CARDANVS *lib. X. fol. m. 326. Edit. Basil. per Henric. Petri edita,* defendit. Posteaquam enim Rhinocerota definivisset,
& ad

& ad Monocerotem accessum parare destinasset, hæc interferit: *Constat, hunc (scilicet Rhinocerotem, de quo hactenus loquebatur) longe alium esse a Monocerote, cum quo, SOLVM NOMINIS SIMILITVDINE colludit.* Nisi forte ad alium **CARDANI** locum attendat **SCALIGER**, qualem tamen nullibi in eo deprehendere licuit.

§. XV. Multas huc usque, Monocerotum species habuimus. Quamquam non tam substantiue, quam adiectiue ita nominatas. Nunc post generaliter sic dicta Vnicornua animalia, id nobis indagandum restat, quod uat' ἐξοχὴν, Latinus Vnicornu, Grecis μονόκερω, Ebraeis **אֶיִן** Germanis, das Einborn, Gallis Lycornu, Italis Alicorno & Lioncorno, alijs aliter consuevit appellari. Hoc quid sit, ubi sit, & quibus præditum affectionibus, nunc porro indagandum restat. Fiat proinde.

CAP. II.

DE

DEFINITIONE ET EXISTENTIA MONOCEROTIS.

ELENCHVS.

§. I. Definitur Vnicornu.

§. II. Indomitam Monocerotis ferocitatem Deus ipse adstruit. Est animal Solipagum. Examinatur **IDAITH ACA**, Oratoris Turcici, testimonium.

§. III. Vnicornu a Deo ipso commendatur ob fortitudinem & celeritatem.

§. IV. Est Arabia, Syria, Tartaria, Æthiopia atque India incola. Duo Meccæ uidit V.

nicornua, Nobilissimus **VAR-TOMANNVS**. Persarum Rex multa alit.

§. V. Magnitudo, figura, habitus corporis, voxque Monocerotis adducuntur.

§. VI. Negliguntur nonnullorum uilitigationes. Datur ratio. Excusatur & conciliatur **VAR-TOMANNVS**.

§. VII. Confirmatur argumentis existentia Monocerotis.

§. VIII.

§. VIII. *Magnates non deslituntur Vnicornibus. Visitur Vnicornu Dresda. Fridrichsburgi in Dania. Duo vidit ALDROVANDVS.*

§. IX. *Standum est experiētiis, sensibus & historica fide.*

§. X. *Refutatur fabula, quod diluio interierit Vnicornu.*

§. XI. *Vtrum Vnicornu sit Alexipharmacō universale?*

§. XII. *Quomodo dignosci Vnicornu verum ab adulterino possit?*

§. XIII. *Nota ad Lectorem.*

§. I.

VNicornu (quo de in præsentī loquimur) est brutum quadrupes, unico eoque prælongo cornu præditum in fronte, indomitum, ferocissimum, solitarium, fortissimum, celerrimum, Arabiæ, Syriæ, Æthiopiæ atque Indiæ tesqua incolens, Equi magnitudinem, & jubam: caput, pedes, crura cervina, caudam caprinam aut suillam habens, dirissimamque vocem edens. Formam animalis, ut omnium rerum, homine excepto, a priori ignoramus Definitionem, ea propter accidentalem, a proprietatibus & notis quibusdam distinctivis sumtam, eamque prolixiorē damus. Ut possumus, non, ut debebamus, (aliter enim non licet) procedimus. Brutum quod sit, quod quadrupes, quodque unico in fronte insignitum cornu, dubio vacat omni. De nobilitatē Cornu istius dicemus infra in peculiaribus nonnullis quæstionum appendicibus. Sequentia vero probationibus corroboranda.

§. II. *Diximus Indomitum & ferocissimum. Dicit tantundem, ad Jobum, Cap. XXXIX. v. 12. 13. DEVS ipse: nunquid volet Monoceros (NB. perperam nonnulli pro Monocerote, Rhinocerotem, in voce hic & alibi substituunt, contra quos, præter LUTHERVM, stat versio LXX. Interpretum, Gallorum, Italarum, Hispanorum, Anglorum, Belgarum, ut de DRVSI, E SCHIND.*

SCHINDLERO, FLACIO aliisque nihil addam ultra) nunquid, inquam, volet Monoceros servire tibi? aut morabitur ad praeſepe tuum? nunquid alligabis Monocerotem ad arandum, loro tuo? aut confringet glebas vallium poſt te? Hinc *Pſalm. XXII. 22.* perſecutorum Chriſti truculentia, Vnicornibus non fruſtra comparatur & Leoni ponitur ad latus. *Salvame*, conqueritur Meſſias, ex ore leonis, & a cornibus Vnicornuum humilitatem meam. Solitarium quod ſit, ex multis patet argumentis. Generale eſt, & id infallibile inter Zoologos, omnia ſævioris indolis animantia, qualia ſunt Leo, Pardus, Panthera, Urfus, ſolitudine gaudere. Specialia ſunt, quia avia & ab hominum adſpectu remotiſſima inhospitatur teſqua. Rariſſime in hominum: niſi quod cornua decidua inveniuntur, venit poteſtatem. Hinc quia rarum eſt, charum eſt & carum quoque. Indeque colligo, Vnicornua *κατ' ἐξοχήν* & ſubſtantive ſic dicta non fuiſſe, quæ IDAITH AGA (Orator Solymani apud Maximilianum, Imperatorem, Marcus Scherer, ante abjuratam Chriſtianam Religionem, dictus, & VLYSSIS ALDROVANDI popularis) Viennæ in frequenti, primariorum Virorum corona auſus eſt proloqui: *ſe in Arabia deſerta, vidiffe gregatim, ut armenta, obverſantes Monocerotes.*

§. III. Fortitudinem ejus, DEVS ipſe l. dict. cap. 39. v. 14. deprædicat, Jobum: *nunquid fiduciam habebis in magna fortitudine ejus; Et cap. Num. XXIII. 22. Deus eduxit populum illum ex Ægypto, cujus fortitudo ſimilis eſt Monocerotis. Eadem ex aſſe habentur c. XXIV. 8. Celeritatem Monocerotis non minore, quam vel Capræ, vel Pantheræ, vel Lepori, vel Equo, vel Cani, vendicamus. Notanter enim *Pſalm. XXIX. 6. Cedros Libani, Ieboda ſaltare facere dicitur, non ſecus, atque filios Vnicor-**

num.

num. Et quidni agillimum esse possit, cum corporis mole nulla prægravetur; Alacres certe & bestię & homines sunt, fortes qui sunt.

§. IV. *Arabia, Syriaque* incola quod sit, vel exinde certum esse potest, quia passim in Scriptura S. Iudæis Phœnicie, Syriæ, Arabiæque accolis proponitur. Non igitur his omnino caruere animalibus. Manifestius vero colligi (nisi fallor) et *Psal. XXIX. 6.* potest, ubi dicitur: *saltare illas (scilicet Cedros) factis, sicut vitulum Libani, & Schirion sicut filium Unicornium.* Coniungitur hic cum Libano & Sirion, in tertio quodam comparationis, Unicornu, & versu sequenti, cum Deserto *Cadesch*; unde ratio consurgere videtur non levis, contenti ad continens observatum hic fuisse respectum. *Æthiopia* atque *India* inhabitare tesqua, gravissimi testantur Scriptores. **LYDOVICVS** de **VARTHEMA** sive **VARTHOMANNVS**, Bononiensis, quem, Virum optimum salutatur **SCALIGER** *exerc. 205. duos Mecca vidit Morocerates, quos a Mauro quadam, Æthiopia Regulo, ut cum Sultano arctiorem iniret adfinitatem, transmisos fuisse, testabatur. M. PAVLVVS VENETVS, qui multos versatus annos, inter Tartaros, Orientales potissimum fuit, lib. 3. de script. Orient. c. 15. de Regno Basman, refert, Elephantes atque Unicornes in magna ibi reperiri copia. Similiter LEONHARDVS RAVCHWOLF, Augustan. Medicus, in Oriente, se a quodam Persa accepisse scribit, Sophum, Persarum Regem, Unicornu aliquot Samarcandi alere. THOMAS BARTHOLINVS loc. superius citato p. 163. & seqq. Testantur, inquit, id ex regno China, reliquisque India locis, in Europam nostram subinde reversi nauta mercatoresque, quos, cum furtivo pedestinerum vastitatem emetirentur, per deserta Arabia, & in-*

cultas alias solitudines, ob fuga metum in silvis bivis que feram hanc Monocerotem, ut vulgo depingitur, non sine terroris sensu vidisse; sed tanta esse pedum velocitate, ut ex oculis deridente subducta, accuratiorem spectantibus sui contemplationem preripuerit.

§. V. Reliqua, quæ magnitudinem, figuram, habitum corporis, & vocem Monocerotis attinent, ut brevitati studeamus, jungemus, non sine testimoniis tamen. Post GARDANVM, cujus supra notabamus locum, adducendus SCALIGER Exerc. 205. *Vnicornibus equi magnitudo: crura, pedes, caput cervi, pili, color halius. Equi juba, rarior, brevior. Coxa villosa. Cornu unum, integrum Niceæ vidimus: alia alibi. Subfulvum unum, unum subluteum, accedens maxime ad buxum: Vnum subpuniceum. Etiam habemus frustum candidum. Vocem ÆLIANVS ἀδύτων ἀπρηξάτην τε καὶ γεγυωτάτην: PLINIUS, mugitum gravem: SOLINVS, horridum vocat. Faciunt huc, quæ in prælect. Zoolog. de Monocerote cap. 6. quæst. 7. SPERLINGIVS ὁ μακρίτης habet: Vox propria nomen certum non habet. NIEREMBERGIUS ait: vox obscæna & dira, Catis & Monoceroti. De Catis, non obscurum, quod varia iis vox sit, pro varia adfectu. Libidine accensi horrendas edunt voces ac ingentibus ades replent clamoribus.*

§. VI. Hic nunc data præterimus opera, quæ de Vngulis, pedibus, Cornu & consimilibus, Vnicornu prædicatis, non sine contentiosa autorum contradictione, tradi vulgo solent. Alii enim Vngulam solidam, fissam alii: alii villosos pedes, alii graciles & glabros: alii bicubitale, alii minus majusve cornu, & hoc vel cinerium, vel nigrum, vel fuscum, quidam etiam splendidum esse ajunt. Minora certe hæc sunt, quam quæ multis egeant conciliationibus. Variant loca, variant indivi-

individua. Alios in Anglia, 'alios in Germania, ejusdem tamen speciei videas canes. Et quid multis? hominum ipsorum tanta est varietas, ut si cum Æthiopicis Germanos, hos cum Italis, Italos cum Danis, Groenlandis, Lapponibus, Moschovitis, conferas, mireris supra modum. Id interim non capimus, quo sensu SCALIGER CUM VARTOMANNO, mansuetum Vnicornu pronunciarit? Ego certe cum Scriptura S. quæ immanem ei tribuit ferocitatem, & experientiis aliorum, faxim. Vtrum cum BARTHOLINO faciendum, & statuendum, irrepsisse in Ethruscum VARTOMANNI contextum aliquid vitioli? Si tamen alia excusatione juvandus uterque esset, dicendum foret, longa, duos illos a VARTOMANNO visos Monoceros, & custodia & advesfatione mitigatos, & expugnatam quadantenus indomitam illam alias ferociam fuisse. De Leonibus, Vrsis, Pardis, animalium ferocissimis, idem certe constat.

§. VII. His ita se habentibus, ecquis tantæ vel simplicitatis vel pertinaciæ amplius esse velit, qui contra tot divina humanaque de *existentia Monocerotis, testimonia opponere se, non dubitet? non vereatur? Loquitur Scriptura S. & insignes Monoceroti passim adornat laudes. Nos pro non Ente, Vnicornu nunc reputabimus? Conqueritur natura ipsa, & suam, loquax in apologiam est, dum, non frustra usque adeo pro animalibus vigilem fuisse, rerum Conservatorem, instantis diluvii tempore, ingerit identidem. Non frustra generationis opus etiam concessum. Pereant individua, species certe perennant. Subtilis SCALIGER: Exerc. 250. Sect. 1. Si, inquit, deesset aliquid, daretur informis vacuum. Quod longe majus in natura esset flagitium, quam*

quam vacuum in quantitate sine corpore. Nos ipsi ha-
 etenus, quot Unicornum passim adhuc species sint,
 supra vidimus prolixè. Vidit duos, καὶ ἐξ ὅχου sic di-
 ctos Monocerotes, LUDOVICVS de VARTHEMA, qui
 seculis abhinc duobus, totum Orientem curiose lustra-
 vit, Ægyptum, Arabiam utramque, Æthiopiam & In-
 diam, ut itineris totius ostendit series. Is VARTHE-
 MA, (verba BARTHOLINI sunt) cum Meccam, splen-
 didam Arabiae deserti urbem, cum sociis Mamaluccis, itineris
 ordine, pervenisset, lustrato prius celebri Mahometbi templo
 ad aliud latus Famiconversus, Monocerotes binos, claustris in-
 clusos vidit, simul & consideravit, ut testabuntur verba l. 4.
 de Arab. c. 18. p. 20.

§. VIII. Quotusquisque Principum, Ducum, Re-
 gumve est, qui non vel viderit, vel possederit, & inter-
 pretiosiora sua retulerit Monocerotis cornu? Dresdense
 Ἡρωικὸν θαυμαστὸν πρῶτον ἄρμα (qua confragosa quidem,
 ingeniosa tamen voce, VECHNERVS in Germania bre-
 viario utitur) eo certe non caret. Est & Fridrichsburgi,
 (quod munitissimum Daniæ Regis castellum) Unicornu,
 longitudine 7. ped. Rom. & 7. digitorum ambitu
 conspicuum, descriptumque a D. THOMA BARTHO-
 LINO, Dano & ipso pag. 203. Vir infinitelectionis VLVS-
 SES ALDROVANDVS, in Paralip. de quadruped. ad lib. 1.
 fol. 223. vidimus nos, inquit, Romæ duo, Clementis VIII. P.
 O. M. B. alterum, alterum vero ipsius Nepotis illustrissimi Prin-
 cipis, Petri Cardinalis Aldrobrandini &c.

§. IX. Historicis historica vel danda fides, vel de-
 monstrandum verius quid est. Quid nos tandem eri-
 mus, si non historia suo stabit talo? Eant nunc & cre-
 pent mihi quidam cerebrosi Thomistæ, atque nunc au-
 torum nonnullum in describendo animali nostro, dis-
 sen-

sen-

sensum, nunc aliud quid fuisse obtendant. Breviter respondeo: NON AUDIO. Gravissime gravissimus ALDROVANDVS *bist. nat. quadrup. t. f. c. 6. fol. 190.* apud quosmodoresponiones nostra carituræ sunt fide, eos ego dixi-
 ro carere intellectu, pertinacesque, appellavero, qui ipsum non crubescunt, negare sensum, cum tot passim apud Principes Unicornia ostendantur. Credo tamen, quod pleraque non tam ex venatione captis, quam ex desertorum locis (decidua enim cornua sunt, & nunc effectum, nunc colore, magnitudine, figura, facile ab aliis discerni possunt cornibus) habeantur.

§. X. Sed hic jugulandus error est, qui plerorumque animis infedit. Ajust enim diluvio universali animalia hæc periisse, nunc terra erui ossa. Veruntamen, quod felix faustumque his nugivendulis fiet, est hoc genus Mineralis cujusdam, quod nec duritie, nec gravitate, nec soliditate, nec odore quicquam cum Unicornu nostro commune, præter effectum nonnullos nobiliores habet. Effoditur in *Turingia, Bobemia silva Hercynia, prope Elbingeröd, Hildesheim & Heidelberg, Silesia, Moravia, & nonnullis Misnia locis.* Idem in Italia inveniri memorat CLVSIVS, refert FERRANTES IMPERATORVS *lib. 25.* & FRANCISEVS, filius ejus. Possidet GLAVS WORMIVS frustula plura, quorum unum, (BARTHOLINO teste *p. 277.*) colore candido, friabile, molle, odore gratissimo &c. Recte SENNERTVS *notæ Scient. nat. lib. IV. c. 4. p. 23.* Cur in hic potius, quam in aliis locis quibus Monocerotes degere, credibilis est, ista cornua inveniuntur?

§. XI. Ut tamen aurum a scoria, verumque a falso liberemus, duas, pro appendice formaturi Quæstiunculas fumus, quæ & ab usum impugnabunt, & propugna-

pugnabunt usum. *Quæ. Vtrum Vnicornu sit Alexiphar-
macon universale, vel ad minimum tandem, eas obtineat vir-
tutes, quas vulgo ei tribuunt? R. Mundus vult decipi. Vo-
lenti non fit injuria. A justo ad nimium itur. Fama
Echo est: triplicat, quadruplicat universa. In gratiam
Magnatum multa dicuntur. Venena tam sunt varia, ut
impossibile sit, unum dari omnibus resistens antidotum.
Homines pro opinione sua, omnia augent. Agyrta-
rum & Circumforaneorum fraus ineffabilis. Non ob-
ticuissent divinissimas illas dotes, Medicorum Antesi-
gnani, Arabes, Æthiopes, Græci, Latini. Nihil am-
plius laudatur, nisi quod ex Indiis & Moluccis Insulis
adfertur. Cotidiana, etsi optima, & æquivalente vi
prædita, nimio sui usu evilescunt. Experientissimus
VIRE. THOM. BARTHOLIN. p. 266. pro se citat CRA-
TONEM a CRAFFTHEIM, BACCIVM, HORATIVM
AVGENIVM, HORSTIVM ac alios, & Monoceroti ne
minimum cedere cornu Cervinum atque Vnicornu
fossile, ait. Idem apud ALDROVAND. loc. cit. fol. 183.
ANDREAS MARINVS & APOLL. Philosophus, sta-
tuunt.*

§. XII. *Quæ. Quomodo dignosci Vnicornu genu-
inum a suppositio saleat? R. Si aquæ calidæ injectum bul-
las excitet, ajunt, si præsentè veneno, emittat sudo-
rem: si canibus veneno potatis, medeatur; si benefi-
cio cornu istius definiatur circulus, quo, cyclo immis-
sus, vel scorpius vel areneus, egredi non auit. Vbi ta-
men superstitio cum falsitate certat de primatu. Fal-
sum est, sudare Vnicornu: falsum, semper in ferventi-
bus aquis, atque solum Vnicornu excitare bullas. Su-
perstitiosam verò atque Magicam, quod de Judæo
quodam IOH. DANVS, aliisque de aliis referunt agyris:
qui*

qui magicis incantamentis potius, araneos, serpentes atque Scorpions istos, ne definitum transilirent circulum, quam Monocerotis ope effecerunt. Si quid veri subest, non circulo, qui ad quantitatem spectat, sed occultis qualitatibus eventus imputandus. Idem ex asse nobiscum sentit BARTHOLO. c. 29. atque superiora vulgi effata, gerras Siculis vaniores vocat. Venenis interim resistere Unicornu, nemo negat. Saltem ne quid nimis! De vera proba supra diximus.

§. XIV. *Nota ad Lectorem.* Benignum, hæc sibi deposcit scriptio, Lecturum. Bonis omnia bonas: malis optima, pessima videntur. Amicorum svasu hæc conscripta sunt. Sapientibus, nos hac vice, præter reverentiam modestissimam, nihil propinamus BARTHOLOINO, summo Viro, CASPAR Filio, plurima a nobis hic deberi bona profitemur fide. Historias enim, ex nostro confingere cerebello nec poteramus, nec debeamus. Licuit id Bartholino quoque ex aliis, antenos. Vsi tamen ubique nostro fuimus ingenio: nec temere, promiscua quæque credidimus. Videbit æquus Anagnostes, & si quid mali effecimus, nobis, si boni quid, DEO, cui soli perennis laus sit, imputabit?

